

Infektiosairauksien
hoitotyö

Hengitystieinfektiot

Hengitystieinfektiot

Tartuntateitä pääasiassa

pisaratartunta ja kosketustartunta

- **ylähengitystie** infektiot

- flunssa, influenssa, korvatulehdus, poskiontelotulehdus ja nielutulehdus

- **alahengitystie** infektiot

- bronkiitti, pneumonia

Nuhakuume

- viruksen aiheuttama
 - Yli 200 erilaista

- altistavia tekijöitä:

- isoissa ihmisjoukoissa oleskelu, huono yleiskunto, stressi, vähäinen ulkoilu, kylmä pakkaneen, kuiva sisäilma

- oireet:

- nenän tukkoisuus, nuha, kurkkukipu, yskä, lievä kuumeilu

tarttuu
kosketustartuntana

Nuhakuume

Oireenmukainen hoito

- kuume -> kuumetta alentavat lääkkeet, ympäristön viilennys
- nenän tukkoisuus -> höyryhengitys, nenäkannu, antihistamiinit, lääkesumutteet
- yskä -> yskänlääke???

Tulehduskipulääkkeet

- **Tulehduskipulääkkeet** rauhoittavat tulehdusta, lievittävät kipua ja alentavat kuumetta.
- **Parasetamoli** lievittää kipua ja alentaa kuumetta, mutta ei lievitä tulehdusta.

Tulehduskipulääkkeet

Haittavaikutukset

- närästys, ruoansulatuskanavan limankalvon ärsytys ja vaurio
- munuaisten vajaatoiminnan pahentuminen
- astmakohtauksen tai astman pahentuminen
- lisää verenvuototaipumusta
 - erityisesti jos potilaalla on käytössä muuta veren hyytymiseen vaikuttavaa tai tukoksia estävää lääkitystä
- heikentää verenpainelääkkeen vaikutusta ja nostaa verenpainetta
- pahentaa sydämen vajaatoimintaa

Influenssa

tarttuu
pisaratartuntana

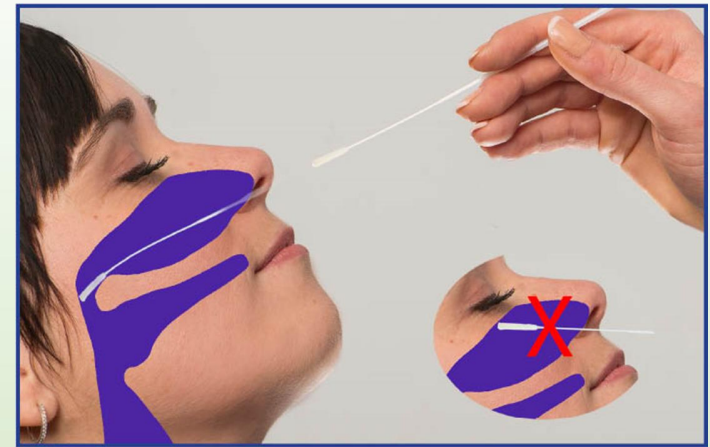
- influenssa **A-** ja B-virukset
 - kausi-influenssat: A(H1N1) sekä A(H3N2)
- epidemioita esiintyy joka talvi (joulu – maaliskuu)
5 - 15% väestöstä sairastuu
- pandemia >maailmanlaajuinen
 - 2009 – 2010 (H1N1-virus) sikainfluenssa

Oireet

- nopeasti nouseva kuume
- lihaskivut
- päänsärky
- yskä
- huonovointisuus

Diagnosointi

nenänielutikkunäytteenotto (InfA/BAg)

- nenä niistetään
- näytteenottotikku työnnetään nenänpohjaa pitkin sieraimen (aikuisilla 6 - 8cm) ja kiertoliikkeellä hangataan nenän limakalvoja siten, tikkuun tarttuu limakalvolta irronneita soluja
- tikku katkaistaan katkaisukohdasta kuivaan tehdassteriiliin putkeen

Hoito

- lepo, paranee yleensä itsestään
 - kuume ja säryt häviävät 3 – 5 päivässä
 - yskä ja pahoinvointi voivat jatkua muutaman viikon

2 viruslääkettä:

- oseltamiviiri (TamifluM)
 - kapseleina ja oraalisuspensionona
- tsanamiviiri (RelenzaTM)
 - inhalaationa

Rokote

- suojaa 70% todennäköisyydellä
- suojan kehittyminen vie kaksi viikkoa
- rokote osalle maksuton, ks. s. 126.
- [THL:n varotoimiluokat](#)

Sinuiitti

- nenän sivuontelon tulehdus
 - tavallinen flunssan jälkitauti
- aiheuttajana yleensä bakteeri
- oireet:
 - tukkoinen nenä, yskä, poskien ja otsan seudun paineen tunne, päänsärky, tärisevä liike aiheuttaa kipua
- tutkimus:
 - kaikututkimus, rtg, märkäerite (punktio)
- hoito:
 - mikrobilääkitys, yleensä amoksisilliini
 - oireenmukainen hoito
 - punktio ja huuhtelu

Konjunktiviitti

tarttuu
kosketustartuntana

- silmän sidekudostulehdus
- oireet:
 - silmien punoitus, kirvely ja vetistys, rähmiminen ja roskan tunne, luomien turvotus
- hoito:
 - paikallisesti käytettävä antibiootti (kloramfenkoli tai fusidiinihappo)
 - silmien pesu

Miten laitat silmätipat oikein?

otiitti = korvatulehdus

faryngiitti = nielutulehdus

Bronkiitti

= **keuhkoputkentulehdus**

- keuhkoputkien limakalvo on tulehtunut
- yleensä **viruksen aiheuttama** (n.80%)
- osa on useiden mikrobien aiheuttamia sekainfektioita

Bronkiitti

oireita:

- yskä
- limaneritys
- hengitysteistä kuuluva rahina
- kuume
- lihassäryt
- voimattomuus
- hengenahdistus

Tutkiminen

- auskultointi

- vinkunoita ja rohinoita

- thx-rtg

- normaali

- verikokeet

- tulehdusarvo (**CRP**) voi olla 100 luokkaa
 - jos CRP korkeampi ja oireet pitkittyvät, luultavasti bakteeri-infektio

Hoito

- riittävä nesteytys, varsinkin jos kuumeilua
 - runsas nesteenjuominen tekee yskökset juoksevamiksi
- tulehduskipulääke
- ilman kostuttaminen ja höyryn hengittäminen
- yskänlääke ?
 - yskää ei pitäisi hoitaa lääkityksellä kokonaan pois, koska yskiminen on luontainen tapa puhdistaa keuhkoputkia limasta
- antibioottihoito vain jos vaikeat oireet

Krooninen bronkiitti

- yleensä taustalla tupakointi
- tautiin liittyy pahenemisvaiheita
- pahenemisvaiheen oireina
 - lisääntyneet, märkäiseksi muuttuneet yskökset, lisääntynyt vinkuminen ja hengenahdistus, vaikea olo rinnassa, kuume

Pneumonia

= keuhkotulehdus, keuhkokuume

- keuhkokudoksen tulehdustauti

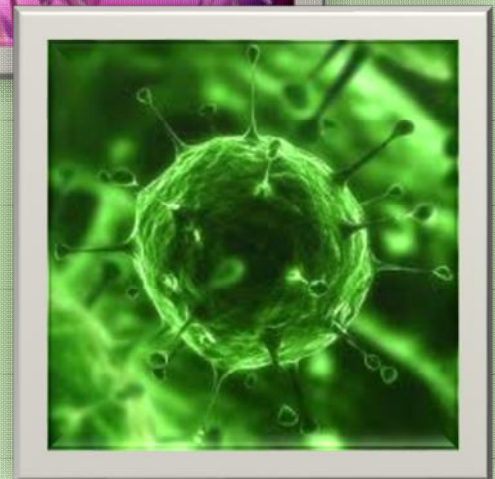
tarttuu
pissaratartuntana ja
kosketustartuntana

Bakteerit (80%)
Virukset

Mykoplasma

Pneumokokki

muita keuhkokuumeen aiheuttajia ovat mm.
influenssa, keuhkoklamydia (*Chlamydia
pneumoniae*)

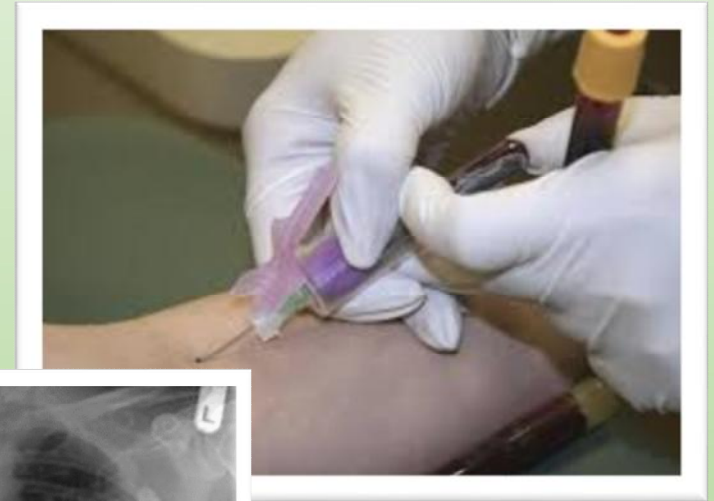
Oireet

- yskä
- kuume (yli 65v. 20-40% kuumeettomia)
- väsymys ja sairauden tunne
- rahina
- yskökset
- pistoksen tunne hengittäessä
- hengenahdistus
- sekavuus
- kylki- / vatsakipu

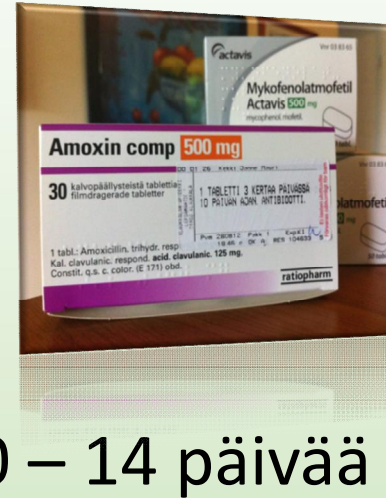
Tutkiminen

- auskultaatio (rahinoita sisäänhengityksen aikana)
- Verikokeet:
 - CRP (C-reaktiivinen proteiini)
 - PVK, leukosytoosi (valkosolut)
- Keuhkokuva, THX-rtg
 - varjostuma kuvassa

Hoito

- antibioottihoito
- Kotona per os antibiootit 10 – 14 päivää
 - amoksisilliini (amorion, amoxicillin)
 - doksisykliini (doximed)
- huonokuntoisempi potilas: hoito sairaalassa -> iv antibiootti (kefuroksiimi)

Hoito

- tarvittaessa lisähappi
- puoli-istuva asento
- riittävä lepo
- nesteytys (varsinkin jos kova kuume)
- PUPU

Seuranta

- CRP (laskee yleensä 3 – 4 päivänä)
- Lämpö
 - T.ax = lämpö mitattuna kainalosta
 - T.tymp / T.oto = lämpö mitattuna korvasta
- happisaturaatio
- hengitystiheys
- hengityssänet
- ihon väri
- kontrolli thx

Muista
kirjaaminen!